

2. Великий Ю.В. Інноваційна діяльність підприємств машинобудівного комплексу / Ю. В. Великий // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. - № 2, Т. 2. – С. 146-149.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

УДК 330.322

Андрій Василюк, здобувач

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ

Andrii Vasyliuk

TRANSFORMATION OF THE POTENTIAL AT THE MACHINE-BUILDING ENTERPRISES OF THE REGION

Нами пропонується наступна теза трансформації ресурсу: наявний ресурс формує можливості потенціалу, реалізація якого трансформує його в капітал.

В процесі обробки, переробки ресурси змінюють свої властивості. Природна здатність до праці визначає природний ресурс людини, а набуті професійні якості за своєю економічною суттю збагачують ресурс і трансформують його у потенціал. Власне людина, як ресурсна категорія, через систему взаємостосунків із суспільством, засобами праці, засобами виробництва трансформується у потенціал. Одним із таких його проявів, ознак є підприємницький хист, здібності, які в значній або переважаючій мірі можуть мати крім набутого і генетичний характер. В ланці перетворень реалізація ресурсу трансформується в потенціал, а реалізація потенціалу в капітал.

Через систему відносин трудові ресурси збагачуються, трансформуються у трудовий (людський) потенціал, який реалізується у матеріальних чи нематеріальних відносинах у інтелектуальний капітал. Первісний ресурс через століття на генетичному рівні прискорює перехід людини, як ресурсу в потенціал і в капітал. В зв'язку із урбанізацією, науково-технічним прогресом, прискореним еволюційним процесом, системою освіти суспільства підвищуються вимоги як до рівня ресурсів так і до рівня потенціалу. При цьому людина як соціальна істота набуває в процесі суспільної життєдіяльності і витрачає все більше і ефективніше для цього певні фізичні, матеріальні та фінансові ресурси. Таке формування протікає через систему вищих навчальних закладів, кращі студенти яких поповнюють наукові та інженерні ресурси. Інші через тестову систему та конкурсний відбір формують трудовий потенціал, який постійно удосконалюється в ринкових умовах. Структура трудового потенціалу охоплює творчі, духовні, інформаційні, соціальні здібності, які історично формувалися в даному регіоні. Трудовий та інтелектуальний потенціал регіону визначається можливістю та здатністю його носіїв створювати, впроваджувати матеріальні та духовні інноваційні проекти для забезпечення інноваційного розвитку регіону. Для регіону характерно наявність духовного потенціалу, що є запорукою створення і матеріального потенціалу. Якщо трудовий і духовний потенціал переважно сформувався в сільській місцевості, то інтелектуальний переважає в обласних центрах. В регіоні склалася ситуація коли обмежені умови до самореалізації як трудового, так й інтелектуального потенціалів. Зокрема ситуація зумовлена зупинкою ряду промислових та й сільськогосподарських підприємств. Науково-дослідний потенціал, як основа

інтелектуального потенціалу, через генерацію нових знань, ідей, новацій створює можливості їхнього використання у виробництві нової продукції. Природні та штучні людські ресурси через трансформацію в потенціал та інтелектуальний капітал здатні приносити дохід. Разом з тим, відносність такої схеми полягає в тому, що в одній системі взаємостосунків людина виступає як ресурсна категорія, а в іншій-як потенціальна. Наприклад: сільське населення виступає потенційними (потенціал) виробниками сільськогосподарської продукції з набутими з дитинства навичками, досвідом, але переважно виступають тільки ресурсною категорією для промислового виробництва.

В цьому разі трансформація сільського населення через систему середніх чи вищих спеціальних закладів, відповідну практику роботи відповідає переходу із ресурсної категорії в потенціал. Реалізація названих категорій здатна порушувати таку схему, як реалізація сировини робить її капіталом минаючи потенціал. Якщо зарубіжне машинобудування розвивається за схемою трудовий потенціал-капітал, то вітчизняне - за принципом трудовий ресурс-потенціал-капітал із суттєвою відсотковою часткою переходу ресурс-потенціал. Спрощення такої схеми можливе за наявності системи тестового відбору, професійних тренінгів, системи підвищення кваліфікації з набуттям сертифікату зарубіжного зразку, інноваційних технологій.

Сучасне машинобудування потребує механіків-інженерів для роботи на станках з ЧПК, інженерів-програмістів, зварників із власним клеймом, комп'ютерних технологів та конструкторів, механіків-електриків автоматизованих систем, слюсарів-інструментальщиків.

Якщо за інтелектом нації, що включає також винаходи, патенти, новизну Україна посідає перші місця в світі, то за їх впровадженням відноситься до відсталих. Основу інтелектуального потенціалу складають особливо творчі, наукові, культурні, соціальні чинники трудового потенціалу підприємства. Людський капітал - сукупність реалізованих потенційних можливостей, які включають природні здібності й таланти, а також набуті-освіту, професійні знання, кваліфікацію та навички через участь в процесі виробництва, здатний приносити дохід. Здатність створювати нову вартість і зберігати стару, втілену в матеріальних елементах капіталу. Трудовий капітал підвищує можливість виробляти нові товари і послуги, а мотивація персоналу прискорює реалізацію управлінських рішень. Трудовий капітал-рівень освіти, здатність, задатки, інтуїція, компетентність, комунікабельність, запас здоров'я, знань, навичок, можливі мотивації, що підвищують продукт праці і ефективність виробництва і приносять доходи.

Прикладом трансформації потенціалу в інтелектуальний капітал є сумісні рацпропозиції, винаходи чи патенти робітників високої кваліфікації з інженерно-технічними працівниками. Іншим прикладом є робота інженерно-технічних працівників на верстатах з числовим програмним керуванням. В цьому разі стає актуальним поєднання кваліфікації інженерно-технічних працівників і робітників високої кваліфікації в одній особі. Це особливо важливим є для діяльності малих та середніх підприємств із залученням пенсіонерів з великим досвідом роботи і організації мозкових штурмів щодо вдосконалення технологічних операцій, диверсифікації виробництва а також в умовах зриву поставок комплектуючих, матеріалів, сировини. Таким чином маємо інтегрований процес створення трудоінтелектуального капіталу.

Проведені дослідження в ТНТУ ім. І. Пулюя показують, що для ряду спеціальностей, зокрема технології зварювального виробництва, технології машинобудування, верстати та інструменти більше половини студентів, що закінчували училища і коледжі по відповідній спеціальності атестовані на вищий бал по спеціальним дисциплінам порівняно із студентами після середньої школи. Саме такі

випускники із середньою оцінкою диплома починаючи з четвірки (75 балів) є потенційні претенденти формувати інтелектуальний капітал.

Основною сировиною для машинобудування служить метал. Металевий прокат: труби, лист, прутки, шестигранники служать ресурсною сировиною для машинобудівних підприємств, так як піддаються подальшій обробці: точіння, свердління, фрезерування, штампування, шліфування, зварювання. Разом з тим, вітчизняний металевий прокат є переважно основною експортною продукцією. При реалізації металу як ресурсної сировини, так і при експортуванні, як продукції, метал набуває статусу капіталу.

Технологічне обладнання, яке піддається відновленню відповідає також переходу ресурсу в потенціал, а обладнання, яке піддається модернізації, відповідає переходу потенціалу в капітал. Перехід підприємства на ощадливі види палива, освітлення, утеплення також служить прикладом трансформації потенціалу в капітал.

Інформаційні технології, як космічна навігація залізнодорожного та автотранспортного складу носить опосередкований спосіб такого переходу, так як не в прямій формі створює додану вартість. Найбільш наукомістка, металомістка, технологічностімка, енергомістка галузь машинобудування вимагає (потребує) особливого вибору як ресурсу, так і потенціалу.

УДК 336.71

Тетяна Винник, к.е.н., доцент, Аліна Бакан, ст. гр. БФ-41

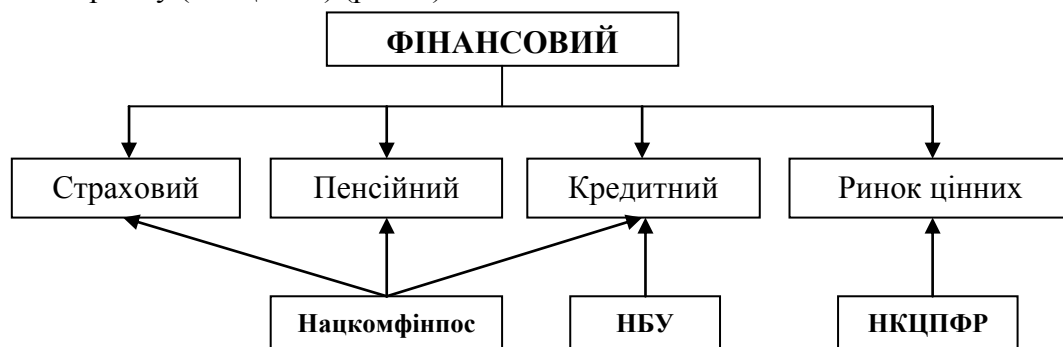
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

РОЛЬ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ У РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Tetiana Vynnyk, Alina Bakan¹

ROLE OF FINANCIAL INTERMEDIARIES IN THE DEVELOPMENT OF FINANCIAL MARKET OF UKRAINE

Функцію перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів від фізичних та юридичних осіб, які є вкладниками або інвесторами, до осіб, переважно юридичних, для яких ці ресурси необхідні, щоб здійснювати розширене відтворення, виконує фінансовий ринок, основними складовими якого є: кредитний ринок, страховий ринок, пенсійний ринок, та ринок цінних паперів. Державними регуляторами цих ринків виступають Національний банк України (НБУ), Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України (Нацкомфінпослуг) та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) (рис. 1).

Рис. 1. Структура фінансового ринку